

კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის
კიოტოს ოქმი

1998 წელი

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კლიმატის ცვლილების
ჩარჩო კონვენციის კოტოს

ოქმი

ამ ოქმის მხარეები, წარმოადგენენ რა მხარეებს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციისა, შემდგომში მოსხენიებული როგორც კონვენცია, კონვენციის საბოლოო მიზნის მისაღწევად, როგორც მოცემულია მის მე-2 მუხლში, მიმართავენ რა კონვენციის დებულებებს, ხელმძღვანელობენ რა კონვენციის მე-3 მუხლით, კონვენციის მხარეთა მიერ კონფერენციის პირველ სესიაზე მიღებული ბერლინის მანდატის 1/ჩ .1 გადაწყვეტილების შესაბამისად, შეთანხმდნენ შემდეგზე:

მუხლი 1

მოცემული ოქმით სარგებლობისას გამოყენებულ უნდა იქნეს კონვენციის 1-ლ მუხლში შესული განსაზღვრებები. ამას გარდა:

“მხარეთა კონფერენცია” გულისხმობს კონვენციის მხარეთა კონფერენციას;

“კონვენცია” გულისხმობს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციას მიღებულს 1992 წლის 9 მაისს ნიუ-იორკში;

“კლიმატის ცვლილების მთავრობათაშორისი კომისია” გულისხმობს კლიმატის ცვლილების მთავრობათაშორის კომისიას დაარსებულს ერთობლივად მსოფლიო მეტეოროლოგიური ორგანიზაციისა და გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გარემოს დაცვის პროგრამის მიერ 1988 წელს;

“მონრეალის ოქმი” გულისხმობს მონრეალის ოქმს მიღებულს ოზონის შრის დამზიანებულ ნივთიერებებზე მონრეალში 1987 წლის 16 სექტემბერს, შემდგომში რედაქტირებულსა და შესწორებულს;

“დამსწრე და კენჭისყრაში მონაწილე მხარეები” გულისხმობს მხარეებს, რომლებიც ესწრებიან სხდომას და აძლევენ დადებით ან უარყოფით ხმას;

“მხარე” გულისხმობს ამ ოქმის მხარეს, გარდა კონტექსტით გათვალისწინებული განსხვავებული შემთხვევებისა;

“1-ლ დამატებაში გაერთიანებული მხარე” გულისხმობს მხარეს გაერთიანებულს კონვენციის 1-ლ დამატებაში, რომელშიც შესაძლოა შეტანილ იქნეს ცვლილებები; ან მხარეს, რომელმაც გააკეთა განაცხადი კონვენციის მე-4 მუხლის მე-2 (ზ) პარაგრაფის შესაბამისად.

მუხლი 2

ყოველმა მხარემ, გაერთიანებულმა 1-ლ დამატებაში, მე-3 მუხლის შესაბამისად

გაწერილი ემისიების ლიმიტირებისა და შემცირების საკუთარი ვალდებულებების შესრულებისას, ამასთან მდგრადი განვითარების უზრუნველსაყოფად, უნდა:

(ა) განახორციელოს და/ან შემდგომ, საკუთარი ეროვნული ვითარების შესაბამისად, გამოიმუშაოს ისეთი ღონისძიებები და პოლიტიკა, როგორცაა:

ეროვნული ეკონომიკის შესაბამის სექტორებში ენერგოეფექტურობის ზრდა;

იმ სათბურის გაზების შთანთქმის წყაროებისა და რეზერვუარების დაცვა და გაფართოება, რომლებიც არ ექვემდებარება მონრეალის ოქმს, საერთაშორისო გარემოს დაცვითი ხელშეკრულებებისადმი საკუთარი ვალდებულებების გათვალისწინებით; სატყეო მეურნეობის მდგრადი მართვის, ტყის გაშენებისა და ხელახალი გაშენების ხელშეწყობა;

სოფლის მეურნეობის მდგრადი ფორმების ხელშეწყობა კლიმატის ცვლილების გათვალისწინების თვალსაზრისით;

ენერჯის ახალი და განახლებადი ფორმების, ნახშირბადის დიოქსიდის სეკვესტრირების ტექნოლოგიებისა და გარემოს დაცვის თვალსაზრისით სუფთა, მოწინავე – ინოვაციური ტექნოლოგიების კვლევა, დანერგვის ხელშეწყობა, განვითარება და მზარდი გამოყენება;

ყველა იმ საბაზრო დისპროპორციის, ფინანსური სტიმულირების, გადასახადთა და მოვალეობათაგან გათავისუფლების და სათბურის გაზების მაემიტირებელი სექტორების სუბსიდირების ეტაპობრივი შემცირება ან ლიკვიდირება, რომლებიც ეწინააღმდეგებიან კონვენციის საბოლოო მიზანს და გამოიყენება საბაზრო საშუალებებში;

სათანადო სექტორებში იმ შესაბამისი რეფორმების სტიმულირება, რომლებიც მიმართულია მონრეალის ოქმის მიერ არაკონტროლირებადი სათბურის გაზების ემისიების შეზღუდვისა ან შემცირების პოლიტიკისა და ღონისძიებების მხარდასაჭერად;

მონრეალის ოქმის მიერ არაკონტროლირებადი სათბურის გაზების ემისიათა შეზღუდვისა და/ან შემცირების ღონისძიებები სატრანსპორტო სექტორში;

მეთანის ემისიების შეზღუდვა და/ან შემცირება მისი რეკუპერაციისა და გამოყენების გზით ნარჩენთა რეალიზაციის, აგრეთვე ენერჯის წარმოების, ტრანსპორტირების და განაწილების პროცესებში.

(ბ) ამ მუხლისა და კონვენციის მე-4 მუხლის მე-2 (ე) (I) პარაგრაფის თანახმად, ითანამშრომლოს სხვა ასეთ მხარეებთან ინდივიდუალური და მათი საერთო პოლიტიკისა და ღონისძიებების ეფექტურობის გაზრდისათვის. ამისათვის ამ მხარეებმა უნდა გადადგან ნაბიჯები მათი გამოცდილების გაზიარებისა და ინფორმაციის გაცვლისათვის ასეთ პოლიტიკასა და ღონისძიებებზე, მათი სადარობის, ნათელი აღქმისა და ეფექტურობის განვითარების ჩათვლით. მხარეთა კონფერენცია, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, თავის 1-ლ სესიაზე, ან შემდგომ, როგორც კი ეს პრაქტიკულად შესაძლებელი იქნება, განიხილავს ასეთი კოოპერირების გამარტივების გზებს მთელი სათანადო ინფორმაციის გათვალისწინებით.

1-ლ დამატებაში გაერთიანებული მხარეები მიისწრაფვიან საკაერო და საზღვაო გადაზიდვათა დროს ბუნებრივი საწვავიდან წარმოქმნილი, მონრეალის ოქმით არაკონტროლირებადი სათბურის გაზების შეზღუდვისა ან შემცირებისაკენ სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციასთან და საერთაშორისო საზღვაო ორგანიზაციასთან შესაბამისი მუშაობით.

1-ლ დამატებაში გაერთიანებული მხარეები უნდა მიისწრაფვოდნენ ამ მუხლით გათვალისწინებული პოლიტიკისა და ღონისძიებების განხორციელებისაკენ ისეთი გზით, რომელიც მინიმუმამდე დაიყვანს მავნე ეფექტებს, კლიმატის ცვლილების საზიანო მოქმედების, საერთაშორისო ვაჭრობაზე ზემოქმედებისა და სხვა მხარეებზე სოციალური, გარემო და ეკონომიკური ზემოქმედების ჩათვლით; განსაკუთრებით იმ მხარეთათვის, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებად ქვეყნებს, კერძოდ კონვენციის მე-4 მუხლის მე-8 და მე-9 პარაგრაფებში აღნიშნულ მხარეებზე, კონვენციის მე-3 მუხლის გათვალისწინებით. მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, უფლებამოსილმა, როგორც შესაფერისმა, შეიძლება შემდგომში იმოქმედოს ამ პარაგრაფის დებულებათა განხორციელების ხელშეწყობისათვის.

თუ მხარეთა კონფერენცია, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, ჩათვლის, რომ სასარგებლო იქნება ზემოხსენებული 1-ლი (ა) პარაგრაფით გათვალისწინებული რომელიმე ღონისძიებებისა და პოლიტიკის კოორდინირება ეროვნული ვითარებებისა და პოტენციური ეფექტების გათვალისწინებით, იგი ამ შემთხვევაში განიხილავს გზებს და საშუალებებს ასეთი ღონისძიებებისა და პოლიტიკის კოორდინირების განვითარებისათვის.

მუხლი 3

1-ლ დამატებაში გაერთიანებული მხარეები ინდივიდუალურად ან ერთობლივად უზრუნველყოფენ, რომ მათი საერთო ანთროპოგენული ნახშირბადის დიოქსიდის ექვივალენტური, დამატება “ა”-ში ჩამოთვლილი სათბურის გაზების ემისიები არ გადააჭარბებენ მათ დადგენილ რაოდენობას, გამოთვლილს შესაბამისად “ბ” დამატებაში გაწერილი ემისიების შეზღუდვისა და შემცირების ვალდებულებებისა. ასევე ამ მუხლის დებულებების გათვალისწინებით ასეთი გაზების 1990 წლის დონის სრული ემისიების არანაკლებ 5%-ით შემცირებას 2008-2012 წლებისათვის.

1-ლ დამატებაში გაერთიანებული ყოველი მხარე ვალდებულია 2005 წლისათვის მიღწეული ჰქონდეს ამ ოქმის ვალდებულებათა შესრულების მტკიცებადი პროგრესი.

1-ლ დამატებაში გაერთიანებული ყოველი მხარის მიერ ამ მუხლის ვალდებულებათა შესრულებისათვის გამოიყენება ნამდვილი ცვლილებები სათბურის გაზების რესურსებსა და შთანთქმის წყაროების ამრიდებლებში, რომელიც გამოწვეული იყო 1990 წლის შემდგომ პერიოდში ადამიანის მიერ მიწათსარგებლობის ცვლითა და სატყეო მეურნეობაში გატარებული ქმედებებით, კერძოდ ტყის გაშენებით, ხელახალი განაშენიანებით და გაჩეხვით, განსაზღვრული როგორც მტკიცებადი ცვლილებები ნახშირბადის მარაგში ყოველი სავალდებულო პერიოდისათვის. ამ ქმედებებთან დაკავშირებული სათბურის გაზების რესურსებიდან მიღებული ემისიები და შთანთქმის წყაროებიდან წარმოქმნილი ამრიდებლები წარმოდგენილი უნდა იქნეს მკაფიო და მტკიცებადი სახით მე-7 და მე-8 მუხლების შესაბამისად.

1-ლ დამატებაში გაერთიანებულმა ყოველმა მხარემ მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, 1-ლ სესიამდე უნდა განსახილველად წარუდგინოს მონაცემები მეცნიერული და ტექნიკური კონსულტაციის დამხმარე ორგანოს მისი 1990 წლის ნახშირბადის მარაგის დონის დასაფიქსირებლად და შემდგომ წლებში ამ უკანასკნელში მომხდარი ცვლილებების შეფასების შესაძლებლობისათვის. მხარეთა კონფერენცია, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, თავის 1-ლ სესიაზე, ან ამ დროიდან შესაძლო მოკლე ვადაში, მიიღებს გადაწყვეტილებას მოდალობების, წესებისა და სახელმძღვანელო პრინციპების შესახებ, რომლებიც განსაზღვრავს, თუ როგორ და რომელი დამატებითი - ადამიანის მიერ განხორციელებული ქმედებები, დაკავშირებული მიწათსარგებლობისა და სასოფლო-სამეურნო ნიადაგების გამოყენების, ასევე სატყეო მეურნეობის კატეგორიების ცვლით გამოწვეულ შესაბამის სათბურის გაზების ემისიებსა და ამრიდებლებში ცვლილებებთან, უნდა იქნენ მიმატებულნი ან გამოკლებულნი 1-ლ დამატებაში გაერთიანებული მხარეების დადგენილ რაოდენობებს. აქვე უნდა იყოს გათვალისწინებული შეუსაბამობები, მოხსენებათა მკაფიოობა, მტკიცებადობის, კლიმატის ცვლილების სამთავრობათაშორისი კომისიის მეთოდოლოგიური შრომა, მე-5 მუხლისა და მხარეთა კონფერენციის გადაწყვეტილებათა თანახმად სამეცნიერო და ტექნოლოგიური რეკომენდაციის დამხმარე ორგანოს რჩევები. ასეთი გადაწყვეტილება გამოყენებული იქნება მეორე და შემდგომ სავალდებულო პერიოდებში. მხარეს აქვს უფლება გამოიყენოს ასეთი გადაწყვეტილება ადამიანის ასეთ ზემოქმედებებზე 1-ლ სავალდებულო პერიოდში იმ პირობით, რომ ამ ზემოქმედებებს ადგილი ჰქონდათ 1990 წლის შემდგომ.

1-ლ დამატებაში გაერთიანებულმა მხარეებმა, რომლებიც განიცდიან საბაზრო ეკო-

ნომიკაზე გადასვლის პროცესს და რომელთა საბაზო წელი ან პერიოდი განსაზღვრულ იქნა კონვენციის მხარეთა კონფერენციის მე-2 სესიის 9/ჩ 2 გადაწყვეტილებით, ამ მუხლის ვალდებულებათა შესასრულებლად უნდა გამოიყენონ ეს საბაზო წელი ან პერიოდი. ნებისმიერმა სხვა მხარემ, გაერთიანებულმა 1-ლ დამატებაში, რომელიც განიცდის საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის პროცესს და ჯერ არ წარუდგენია პირველი ეროვნული განაცხადი კონვენციის მე-12 მუხლის შესაბამისად, ასევე შეუძლია აცნობოს მხარეთა კონფერენციას, მოქმედს როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, რომ აპირებს ამ მუხლის ვალდებულებათა შესრულებისათვის 1990 წლისგან განსხვავებული საბაზო წლის ან პერიოდის გამოყენებას. მხარეთა კონფერენცია, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, მიიღებს გადაწყვეტილებას ასეთ განცხადებაზე თანხმობის შესახებ.

კონვენციის მე-4 მუხლის მე-6 პარაგრაფის გათვალისწინებით, მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, ამ ოქმის ამ მუხლის შესაბამისი ვალდებულებების შესრულებაში, განსხვავებით სხვა მუხლებისაგან, დასაშვებია გამოიჩინოს გარკვეული მოქნილობა 1-ლ დამატებაში გაერთიანებული იმ მხარეების მიმართ, რომლებიც განიცდიან საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის პროცესს.

2008 – 2012 წლებში, ე.ი. ემისიების შეზღუდვისა და შემცირების პირველ გაწერილ სავალდებულო პერიოდში, 1-ლ დამატებაში გაერთიანებული მხარეების დამტკიცებული რაოდენობები პროცენტულად უნდა გაუთანაბრდეს “ბ” დამატებაში ჩაწერილ ნახშირბადის დიოქსიდის საერთო ანთროპოგენულ ემისიებს, ექვივალენტურ სათბურის გაზებთან, რომლებიც ჩამოთვლილია 1990 წელს “ა” დამატებაში, ან ზემოსხენებული მე-5 პარაგრაფის შესაბამისად დადგენილი საბაზო წლის ან პერიოდის დონეს გამრავლებულს ხუთზე. 1-ლ დამატებაში გაერთიანებულმა იმ მხარეებმა, რომელთათვისაც მიწათსარგებლობის ცვლა და მეტყვეობა წარმოადგენდა სათბურის გაზების ემისიათა მთავარ რესურსს, მათი საბოლოო 1990 წლის რაოდენობის განსაზღვრის მიზნით საკუთარი 1990 საბაზო წლის ან პერიოდის საერთო ანთროპოგენული ნახშირბადის დიოქსიდის ექვივალენტურ ემისიებს უნდა გამოაკლონ მიწათსარგებლობის ცვლის შედეგად მიღებული ამრიდებლები.

1-ლ დამატებაში გაერთიანებულ ყველა მხარეს უფლება აქვს ზემოსხენებულ მე-7 პარაგრაფში განხილული გამოთვლებისათვის ჰიდროფლუორონახშირბადების, პერფლუორონახშირბადებისა და გოგირდის ჰექსაფლუორიდების საბაზო წლად გამოიყენოს 1995 წელი.

1-ლ დამატებაში გაერთიანებული მხარეების შემდგომი პერიოდის ვალდებულებები დადგენილი უნდა იქნეს ამ ოქმის “ბ” დამატების შესწორებებში, რომელიც მიღებული უნდა იქნეს 21-ე მუხლის მე-7 პარაგრაფის დებულებათა შესაბამისად. მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, უნდა დაიწყოს ასეთ ვალდებულებათა განხილვა ზემოთ 1-ლ პარაგრაფში ხსენებული პირველი სავალდებულო პერიოდის დამთავრებამდე შვიდი წლით ადრე მაინც.

ემისიის შემცირების ნებისმიერი ერთეული, ან დადგენილი რაოდენობის ნებისმიერი ნაწილი, რომელსაც მხარე შეიძენს სხვა მხარისგან მე-6 და მე-17 მუხლების დებულებათა შესაბამისად, დამატებულ უნდა იქნეს შემქენი მხარის დადგენილი რაოდენობისათვის.

ემისიის შემცირების ნებისმიერი ერთეული, ან დადგენილი რაოდენობის ნებისმიერი ნაწილი, რომელსაც მხარე გადასცემს სხვა მხარეს მე-6 და მე-17 მუხლების დებულებათა შესაბამისად, გამოკლებულ უნდა იქნეს გადამცემი მხარის დადგენილი რაოდენობიდან.

ემისიის შემცირებათა ნებისმიერი სერტიფიცირებული ოდენობები, რომელსაც მხარე შეიძენს სხვა მხარისგან მე-12 მუხლის დებულებათა შესაბამისად, დამატებულ უნდა იქნეს შემქენი მხარის დადგენილი რაოდენობისათვის.

თუ 1-ლ დამატებაში გაერთიანებული მხარის ემისიები სავალდებულო პერიოდის განმავლობაში ნაკლებია ამ მუხლის შესაბამისად დადგენილ რაოდენობაზე, ეს სხვაობა, მხარის თხოვნის შემთხვევაში, უნდა დაემატოს ამ მხარის დადგენილ რაოდენობას შემდგომ სავალდებულო პერიოდში.

1-ლ დამატებაში გაერთიანებული ყოველი მხარე უნდა ეცადოს ზემოთ, 1-ლ პარაგრაფში ხსენებული ვალდებულებების შესრულებას ისეთი გზებით, რომ მინიმუმამდე დაიყვანოს საზიანო სოციალური, ეკოლოგიური და ეკონომიკური ზემოქმედებები განვითარებად ქვეყნებზე, განსაკუთრებით კონვენციის მე-4, მე-8 და მე-9 მუხლებში ჩამოთვლილ სახელმწიფოებზე. ამ პარაგრაფთა შესრულებაზე მხარეთა კონფერენციის სათანადო გადაწყვეტილებათა შესაბამისად, კონვენციის მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, თავის პირველ სესიაზე უნდა განიხილოს თუ რა ღონისძიებები იქნება აუცილებელი ამ პარაგრაფებში ნახსენებ მხარეებზე კლიმატის ცვლილების საზიანო ეფექტებისა და/ან საპასუხო ზემოქმედებათა ღონისძიებების მინიმუმამდე დაყვანისათვის. განსახილველთა შორის იქნება ფონდირების დაფუძნების, დახლევისა და ტექნოლოგიების გადაცემის პრობლემები.

მუხლი 4

1-ლ დამატებაში გაერთიანებული ნებისმიერი მხარეები, რომლებიც დათანხმდნენ ერთობლივად შეასრულონ მე-3 მუხლით გათვალისწინებული საკუთარი ვალდებულებები, ჩაითვლებიან მათ შემსრულებლებად იმ შემთხვევაში, თუ მათი გაერთიანებული საერთო ანთროპოგენული ნახშირბადის დიოქსიდის ექვივალენტური, “ა” დამატებაში ჩამოთვლილი, სათბურის გაზების ემისიები არ გადააჭარბებენ მათთვის დადგენილ რაოდენობებს; ისინი გამოითვლება “ბ” დამატებაში ჩამოთვლილ მხარეთა მიერ გაწერილი ემისიების შეზღუდვისა და შემცირების ვალდებულებათა თანახმად, ასევე მე-3 მუხლის დებულებათა შესაბამისად. შეთანხმების მხარეთა მიერ შესაფერისი ემისიის დონეების განაწილება გადმოცემული უნდა იქნეს აღნიშნულ შეთანხმებაში.

ასეთი ნებისმიერი შეთანხმების მხარეებმა უნდა აცნობონ სამდივნოს შეთანხმების პირობების შესახებ მათ მიერ ამ ოქმის სარატიფიკაციო, მოწონებისა და მიღების დოკუმენტების შეტანის თარიღზე. თავის მხრივ, სამდივნო აცნობებს კონვენციის მხარეებსა და ხელმომწერებს მოცემული შეთანხმების პირობების შესახებ.

ნებისმიერი ასეთი შეთანხმება ძალაში რჩება მე-3 მუხლის მე-7 პარაგრაფით განსაზღვრული სავალდებულო პერიოდის განმავლობაში.

თუ ერთობლივად მოქმედი მხარეები მოღვაწეობენ ამ მიმართულებით რეგიონული ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციასთან ერთად ან მისი ჩარჩოს ფარგლებში, არავითარმა ცვლილებამ ორგანიზაციის შემადგენლობაში არ უნდა მოახდინოს ზეგავლენა ამ ოქმის არსებულ ვალდებულებებზე ამ ოქმის მიღების შემდეგ. ნებისმიერი ცვლილება ორგანიზაციის შემადგენლობაში უნდა შეეხოს მხოლოდ მე-3 მუხლის იმ ვალდებულებების ამოცანებს, რომლებიც მიღებულია ამ შესწორების შემდგომ.

მხარეების ასეთი შეთანხმებისას ემისიის შემცირების ჯამური საერთო დონის მიღწევის მცდელობის ჩავარდის შემთხვევაში, ასეთი შეთანხმების ყოველი მხარე პასუხისმგებელი უნდა იყოს მხოლოდ საკუთარი ემისიების დონეზე, რომელიც დადგენილია ამ შეთანხმებაში.

თუ ერთობლივად მოქმედი მხარეები მოქმედებენ რეგიონული ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციასთან ერთად ან მისი ჩარჩოს ფარგლებში, რომელიც თავად არის ამ ოქმის მხარე, ამ რეგიონული ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციის ყოველი წევრი ქვეყანა ცალ-ცალკე და ამ რეგიონული ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციასთან ერთად, რომელიც მოქმედებს 24-ე მუხლის შესაბამისად, ემისიის შემცირების ჯამური საერთო დონის მიღწევის ჩავარდნის შემთხვევაში პასუხისმგებელი

უნდა იყოს საკუთარი ემისიების დონეზე, როგორც ცხადია ამ მუხლის მიხედვით.

მუხლი 5

1-ლ დამატებაში გაერთიანებულ ყოველ მხარეს პირველი სავალდებულო პერიოდის დაწყებამდე 1 წლით ადრე მზად უნდა ჰქონდეს მონრეალის ოქმის მიერ არაკონტროლირებადი ყველა სათბურის გაზების რესურსებიდან ანთროპოგენული ემისიების და შთანთქმის წყაროების ამრიდებლების დათვლის ეროვნული სისტემა. სახელმძღვანელო პრინციპები ასეთი ეროვნული სისტემებისათვის, რომლებიც გააერთიანებენ ქვემოთ, მე-2 პარაგრაფში ჩამოთვლილ მეთოდოლოგიებს, შემუშავებულ უნდა იქნეს მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, მიერ მის პირველ სესიაზე.

მონრეალის ოქმის მიერ არაკონტროლირებადი ყველა სათბურის გაზების რესურსებიდან ანთროპოგენული ემისიებისა და შთანთქმის წყაროების ამრიდებლების გამოთვლის მეთოდოლოგიას წარმოადგენს კლიმატის ცვლილების სამთავრობათაშორისი კომისიის მიერ მიღებული და მხარეთა კონფერენციის მიერ მის მე-3 სესიაზე შეთანხმებული მეთოდოლოგია. იქ, სადაც არ გამოიყენება ასეთი მეთოდოლოგია, შესაბამისი კორექტივები შეტანილ უნდა იქნეს თანახმად იმ მეთოდოლოგიისა, რომელიც შეთანხმებულ იქნა მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, მიერ მის 1-ლ სესიაზე. კერძოდ, კლიმატის ცვლილების სამთავრობათაშორისი კომისიის მუშაობისა და სამეცნიერო და ტექნოლოგიური კონსულტაციის დამხმარე ორგანოს რჩევის საფუძველზე მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, რეგულარულად უნდა მიმოიხილოს და, საჭიროების მიხედვით, გადახედოს ასეთ მეთოდოლოგიასა და კორექტივებს, მხარეთა კონფერენციის ნებისმიერი სათანადო გადაწყვეტილებების სრული გათვალისწინებით. მეთოდოლოგიისა და კორექტივების ნებისმიერი რევიზია გამოყენებულ უნდა იქნეს მხოლოდ მე-3 მუხლის ვალდებულებებთან შესაბამისობაში დარწმუნების მიზნით ამ რევიზიის შემდგომ მიღებულ ნებისმიერ სავალდებულო პერიოდთან მიმართებაში.

გლობალური დათბობის პოტენციალებს, რომლებიც გამოიყენება “ა” დამატებაში ჩამოთვლილი სათბურის გაზების რესურსებიდან ემისიებისა და მშთანთქმელი წყაროების ამრიდებლების ნახშირბადის დიოქსიდის ექვივალენტში გადასაყვანად, წარმოადგენენ პოტენციალები, რომლებიც მიღებულ იქნა კლიმატის ცვლილების სამთავრობათაშორისი კომისიის მიერ და მოწონებულია მხარეთა კონფერენციის მიერ მის მე-3 სესიაზე. ამასთან, კლიმატის ცვლილების სამთავრობათაშორისი კომისიის მუშაობასა და სამეცნიერო და ტექნოლოგიური კონსულტაციის დამხმარე ორგანოს რჩევის საფუძველზე მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, რეგულარულად უნდა მიმოიხილოს და, საჭიროების მიხედვით, გადახედოს ყოველ ასეთ სათბურის გაზის გლობალური დათბობის პოტენციალს, მხარეთა კონფერენციის ნებისმიერი სათანადო გადაწყვეტილების სრული გათვალისწინებით. გლობალური დათბობის პოტენციალის ნებისმიერი რევიზია უნდა ეხებოდეს მე-3 მუხლის მხოლოდ ამ ვალდებულებებს ამ რევიზიის შემდგომ მიღებულ ნებისმიერ სავალდებულო პერიოდთან მიმართებაში.

მუხლი 6

1-ლ დამატებაში გაერთიანებულ ნებისმიერ მხარეს უფლება აქვს მე-3 მუხლის ვალდებულებათა შესრულების მიზნით გადასცეს სხვა ასეთივე ნებისმიერ მხარეს ან შეიძინოს მისგან ემისიის შემცირების ერთეულები, მიღებული ეკონომიკის ნებისმიერ სექტორში რესურსებიდან ანთროპოგენული ემისიების შემცირების, ან სათბურის გაზების შთანთქმის წყაროების ამრიდებლების გაზრდისაკენ მიმართული პროექტებიდან იმ პირობით, რომ:

(ა) ყოველი ასეთი პროექტი მოწონებულია მონაწილე მხარეების მიერ;

(ბ) ყოველი ასეთი პროექტი ითვალისწინებს რესურსებიდან ემისიების შემცირებას, ან მშთანთქმელი წყაროების ამრიდებლების გაფართოებას, რაც იქნება დამატებითი ნებისმიერ სხვა შემთხვევასთან მიმართებაში;

(გ) მე-5 და მე-7 მუხლების ვალდებულებებთან შეუსაბამობის შემთხვევაში არ მოხდება ემისიის შემცირების რაიმე ერთეულების შექმნა;

(დ) ემისიის შემცირების ერთეულთა შექმნა იქნება დამატებითი ღონისძიება მე-3 მუხლის ვალდებულებათა შესრულების მიზნით განხორციელებული საშინაო ღონისძიებებისათვის.

მხარეთა კონფერენციას, მოქმედს როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, უფლება აქვს თავის 1-ლ სესიაზე, ან შემდგომ შესაძლო მოკლე ვადაში, კიდევ უფრო განავითაროს ამ მუხლის განხორციელებისათვის სახელმძღვანელო პრინციპები, მათ შორის შემოწმებისა და შედეგების მოხსენების პროცესების ჩათვლით.

1-ლ დამატებაში გაერთიანებულ მხარეს უფლება აქვს საკუთარი პასუხისმგებლობის ქვეშ მიანიჭოს უფლებამოსილება იურიდიულ პირებს, რათა მათ მიიღონ მონაწილეობა ემისიის შემცირების ერთეულების ამ მუხლით გათვალისწინებული გენერაციის, გადაცემის ან შექმნის ღონისძიებებში.

თუ მე-8 მუხლის სათანადო დებულებების თანახმად დაისმება 1-ლ დამატებაში გაერთიანებული რომელიმე მხარის მიერ ამ პარაგრაფში განსაზღვრული მოთხოვნების მართებული შესრულების საკითხი, ემისიის შემცირების ერთეულების გადაცემისა და შექმნის პროცესები შესაძლოა გაგრძელდეს საკითხის დასმის შემდეგ იმ პირობით, რომ არავითარი ასეთი ერთეულები არ იქნება გამოყენებული არც-ერთი მხარის მიერ მე-3 მუხლის ვალდებულებათა შესრულებისათვის ზემოხსენებული საკითხის გადაწყვეტამდე.

მუხლი 7

1-ლ დამატებაში გაერთიანებულმა ყოველმა მხარემ მონრეალის ოქმის მიერ არაკონტროლირებადი სათბურის გაზების რესურსებიდან და მშთანთქმელი წყაროებიდან მიღებული ანთროპოგენური ემისიების და ამრიდებლების წლიურ ინვენტარიზაციაში, რომელიც წარმოდგენილი უნდა იყოს მხარეთა კონფერენციის სათანადო გადაწყვეტილებების თანახმად, უნდა ჩართოს აუცილებელი დამატებითი ინფორმაცია მე-3 მუხლთან თავსებადობის უზრუნველყოფის მიზნით, რაც განისაზღვრება ქვემოთ მოყვანილი მე-4 პარაგრაფის თანახმად.

1-ლ დამატებაში გაერთიანებულმა ყოველმა მხარემ მის ეროვნულ მოხსენებაში, რომელიც წარმოდგენილი უნდა იქნეს კონვენციის მე-12 მუხლის შესაბამისად, უნდა ჩართოს აუცილებელი დამატებითი ინფორმაცია მისი ამ ოქმის შესაბამის ვალდებულებებებთან შესაბამისობის დემონსტრირებისათვის, რაც განისაზღვრება ქვემოთ მოყვანილი მე-4 პარაგრაფის თანახმად.

1-ლ დამატებაში გაერთიანებულმა ყოველმა მხარემ უნდა წარმოადგინოს წლიური ინფორმაცია ზემოაღნიშნული 1-ლი პარაგრაფის შესაბამისად, დასაწყისისათვის კონვენციით გათვალისწინებული ინვენტარიზაციის პირველი სავალდებულო პერიოდისგან გამომდინარე მისთვის ამ ოქმის ძალაში შესვლის შემდეგ. ყოველმა მხარემ უნდა წარმოადგინოს ზემოაღნიშნული მე-2 პარაგრაფით გათვალისწინებული ინფორმაცია, როგორც ნაწილი კონვენციით გათვალისწინებული პირველი ეროვნული მოხსენებისა, მისთვის ამ ოქმის ძალაში შესვლისა და ქვემოთ, მე-4 მუხლში მოცემული სახელმძღვანელო პრინციპების მიღების შემდეგ. ამ მუხლის შესაბამისად მოთხოვნილი ინფორმაციის შემდგომი მოწოდების სიხშირე განისაზღვრება მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, მიერ მის მსვლელობაში დადგენილი ეროვნული მოხსენებების წარმოდგენის გრაფიკის სრული გათვალისწინებით.

მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, თავის 1-ლ

სესიაზე უნდა მიიღოს და შემდგომ პერიოდულად მიმოხილოს ამ მუხლით მოთხოვნილი ინფორმაციის მომზადების სახელმძღვანელო პრინციპები, მხარეთა კონფერენციის მიერ მიღებული 1-ლ დამატებაში გაერთიანებული მხარეების მიერ ეროვნული მოხსენებების მომზადების სახელმძღვანელო პრინციპების სრული გათვალისწინებით. მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, ასევე უნდა მიიღოს გადაწყვეტილება დადგენილი რაოდენობების აღრიცხვის წესის შესახებ პირველი სავალდებულო პერიოდის დაწყებამდე.

მუხლი 8

1-ლ დამატებაში გაერთიანებული ყოველი მხარისაგან მე-7 მუხლის შესაბამისად წარმოდგენილი ინფორმაცია განხილული უნდა იქნეს საექსპერტო ჯგუფების მიერ თანახმად მხარეთა კონფერენციის სათანადო გადაწყვეტილებისა და მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, მიერ ამ მიზნით მიღებული, ქვემოთ მე-4 პარაგრაფში მოცემული, სახელმძღვანელო პრინციპების შესაბამისად. ქვემდებარე მე-7 მუხლის 1-ლი პარაგრაფის შესაბამისად 1-ლ დამატებაში გაერთიანებული ყოველი მხარის მიერ წარმოდგენილი ინფორმაცია განხილული უნდა იქნეს, როგორც დადგენილი რაოდენობებისა და აღრიცხული ემისიების წლიური შედარების ნაწილი. ამასთან ერთად, მე-7 მუხლის მე-2 პარაგრაფის შესაბამისად 1-ლ დამატებაში გაერთიანებული ყოველი მხარის მიერ წარმოდგენილი ინფორმაცია განხილული უნდა იქნეს, როგორც მოხსენებათა მიმოხილვის ნაწილი.

საექსპერტო მიმოხილვის ჯგუფები კოორდინირებული უნდა იყოს სამდივნოს მიერ და უნდა შედგებოდეს იმ ექსპერტებისაგან, რომლებიც შერჩეული იქნებიან კონვენციის მხარეთა და საჭიროების მიხედვით, სამთავრობათაშორისი ორგანიზაციების მიერ დასახელებული კანდიდატებიდან, მხარეთა კონფერენციის მიერ ამ მიზნით მიღებული სახელმძღვანელო მითითებების შესაბამისად.

მიმოხილვის პროცესმა უნდა უზრუნველყოს ამ ოქმის მხარის მიერ ყველა ასპექტის განხორციელების ზედმიწევნითი და შემეცნებითი ტექნიკური შეფასება. საექსპერტო მიმოხილვის ჯგუფებმა მხარეთა კონფერენციისათვის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, უნდა მოამზადონ მოხსენება მხარის მიერ ვალდებულებათა შესრულების შეფასებით და ამ პროცესში ნებისმიერი მოსალოდნელი პრობლემების და ვალდებულებათა შესრულებაზე ზეგავლენის მომხდენი ფაქტორების დადგენით. სამდივნომ უნდა გააგრძელოს ასეთი მოხსენებები კონვენციის ყველა მხარეს შორის. სამდივნომ უნდა შეადგინოს განხორციელებასთან დაკავშირებული ისეთ საკითხთა ჩამონათვალი, რომლებიც გამოვლინდება ასეთ მოხსენებებში, მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, შემდგომი განხილვისათვის.

მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, თავის 1-ლ სესიაზე უნდა მიიღოს და შემდგომ პერიოდულად უნდა გადახედოს სახელმძღვანელო პრინციპებს ამ ოქმის შესრულების მიმდინარეობის მიმოხილვისათვის სამიომიხილო ჯგუფების მიერ მხარეთა კონფერენციის სათანადო გადაწყვეტილებების გათვალისწინებით.

მხარეთა კონფერენცია, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, განხორციელების დამხმარე ორგანოს და საჭიროებისამებრ სამეცნიერო და ტექნოლოგიური კონსულტაციის დამხმარე ორგანოს საშუალებით განიხილავს:

- (ა) მხარეთა მიერ მე-7 მუხლის შესაბამისად წარმოდგენილ ინფორმაციას და ამ მუხლის შესაბამისად მასზე საექსპერტო მიმოხილვათა თანხლებულ მოხსენებებს; და
- (ბ) სამდივნოს მიერ ზემო მე-3 პარაგრაფის შესაბამისად შედგენილ საკითხთა ჩამონათვალს, ისე როგორც მხარეთა მიერ წამოყენებულ ნებისმიერ საკითხებს.

ზემოთ, მე-5 პარაგრაფში ხსენებული ინფორმაციის განხილვის შესაბამისად, მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, უნდა მიიღოს

გადაწყვეტილებები ამ ოქმის განხორციელებისათვის აუცილებელ ნებისმიერ საკითხზე.

მუხლი 9

მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, პერიოდულად უნდა მიმოიხილოს ეს ოქმი რჩეული ხელმისაწვდომი სამეცნიერო ინფორმაციისა და კლიმატის ცვლილების შეფასებათა და მისი ზემოქმედებების თვალსაზრისით, ასევე სათანადო ტექნიკური, სოციალური და ეკონომიკური ინფორმაციის შუქზე. ასეთი მიმოხილვები სათანადოდ კოორდინირებული უნდა იყოს კონვენციის შესაბამისად გაკეთებულ მიმოხილვებთან, კერძოდ კონვენციის მე-4 მუხლის მე-2 (დ) და მე-7 მუხლის მე-2 (ა) პარაგრაფებში მოცემული მოთხოვნების შესაბამისად. ასეთ მიმოხილვებზე დაყრდნობით, მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, უნდა განახორციელოს შესაბამისი ქმედებები.

პირველ მიმოხილვას ადგილი უნდა ჰქონდეს მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, მეორე სესიისაზე. შემდგომ მიმოხილვები უნდა განხორციელდეს რეგულარული ინტერვალებით და განსაზღვრულ ვადებში.

მუხლი 10

ყველა მხარემ, საკუთარი საერთო, მაგრამ განსხვავებული პასუხისმგებლობისა და სპეციფიური ეროვნული და რეგიონული განვითარების პრიორიტეტების, მიზნებისა და გარემოებების გათვალისწინებით, 1-ლ დამატებაში არგაერთიანებულ მხარეთა ნებისმიერი ახალი ვალდებულებების გათვალისწინების გარეშე, მაგრამ კონვენციის მე-4 მუხლის 1-ლი პარაგრაფისათვის არსებულ ვალდებულებათა დადასტურებით და მდგრადი განვითარების მიღწევის მიზნით ამ ვალდებულებათა შესრულების პროცესის განვითარების გაგრძელებით, კონვენციის მე-4 მუხლის მე-3, მე-5 და მე-7 პარაგრაფების გათვალისწინებით, უნდა:

(ა) ჩამოაყალიბოს, სადაც საჭიროა და რამდენადაც შესაძლებელია, ეფექტური ღირებულების ეროვნული და სადაც შეესაბამება, რეგიონული პროგრამები ადგილობრივი ემისიის ფაქტორების ხარისხის, ღონისძიებათა მონაცემებისა და/ან მოდულების გაუმჯობესებისათვის, რომლებიც ასახავენ თითოეული მხარის სოციალურ-ეკონომიკურ პირობებს მონრეალის ოქმის მიერ არაკონტროლირებადი ყველა სათბურის გაზის რესურსებიდან ანთროპოგენულ ემისიებსა და მშთანქმელი წყაროების ამრიდებლებზე ეროვნული ინვენტარიზაციების მომზადებისა და პერიოდული განახლებისათვის, მხარეთა კონფერენციის მიერ მოწონებული სადარი ინვენტარიზაციის მეთოდოლოგიების გამოყენებით და მხარეთა კონფერენციის მიერ მიღებული ეროვნული მოხსენებების მომზადების სახელმძღვანელო პრინციპების შესაბამისად;

(ბ) ჩამოაყალიბოს, განახორციელოს, გამოაქვეყნოს და რეგულარულად განაახლოს ეროვნული და სადაც შეესაბამება რეგიონული პროგრამები, რომლებიც ითვალისწინებენ კლიმატის ცვლილების შედეგების შერბილებისა და მასთან ადექვატური შეგუების გაადვილების ღონისძიებებს;

კერძოდ, ასეთი პროგრამები ეხება ენერჯო, სატრანსპორტო და საწარმოო სექტორებს, ისევე როგორც სოფლისა და სატყეო მეურნეობებს და ნარჩენთა მართვას. ამას გარდა, კლიმატის ცვლილებასთან ადექვატური შეგუება შესაძლოა გაუმჯობესდეს საადაპტაციო ტექნოლოგიებისა და ტერიტორიულ-სივრცული დაგეგმარების მეთოდების გაუმჯობესების გზით; და

1-ლ დამატებაში გაერთიანებულმა მხარეებმა უნდა წარმოადგინონ ინფორმაცია ამ ოქმით გათვალისწინებულ ქმედებებზე, ეროვნული პროგრამების ჩათვლით, თანახმად მე-7 მუხლში გადმოცემული სახელმძღვანელო პრიორიტეტებისა; ხოლო სხვა მხარეებმა ასევე უნდა მოიძიონ, სადაც საჭიროა, ინფორმაცია მათ ეროვნულ მოხსენებებში შესატანად იმ პროგრამებზე, რომლებიც, მხარეთა აზრით, შეიცავენ კლიმატის ცვლილებაში წვლილის შემტან ღონისძიებებსა და მისი საზიანო ზემოქმედებებზე, სათბურის გაზების ემისიების ზრდის შემცირებისა და შთანთქმის წყაროებისა და მათი ამრიდებ-

ლების გაზრდის, სიმძლავრის მატებისა და საადაპტაციო ღონისძიებათა ჩათვლით;

(გ) ითანამშრომლოს გარემოს დაცვის თვალსაზრისით სუფთა ტექნოლოგიების, “კნოწ-ჰოწ“-ს, პრაქტიკისა და კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული პროცესების განვითარების, გამოყენებისა და გავრცელების ეფექტური მოდალობების ხელშეწყობის საკითხში. ასევე გადადგას ყველა შესაძლო ნაბიჯი ხელშეწყობის, გაადვილებისა და დაფინანსების მიზნით, ხოლო შექმნილი ვითარების გათვალისწინებით, განსაკუთრებით განვითარებად ქვეყნებთან მიმართებაში ტექნოლოგიების, “კნოწ-ჰოწ“-ს, პრაქტიკისა და მათი მიღების დაშვების გადაცემისათვის, ეკოლოგიური თვალსაზრისით სუფთა ისეთი ტექნოლოგიების გადაცემის პოლიტიკისა და პროგრამების ჩათვლით, რომლებიც წარმოადგენენ სახელმწიფო ქონებას ან საზოგადოებრივ ფასეულებას. ასევე შეუქმნან კერძო სექტორს ხელშემწყობი პირობები გარემოს დაცვის თვალსაზრისით სუფთა ტექნოლოგიების მიღება-გადაცემის პროცესის წახალისებისა და გაფართოებისათვის;

(დ) ითანამშრომლოს სამეცნიერო-ტექნიკურ კვლევაში და ხელი შეუწყოს სისტემატური დაკვირვების სისტემებისა და მონაცემთა არქივების შენახვასა და განვითარებას კლიმატის ცვლილების სისტემაში არსებული შეუსაბამობების, კლიმატის ცვლილების საზიანო ზეგავლენისა და სხვადასხვა საპასუხო სტრატეგიების სოციალ-ეკონომიკური შედეგების შემცირებისათვის; ასევე, კონვენციის მე-5 მუხლის გათვალისწინებით, მხარი დაუჭიროს შიდა სიმძლავრეებისა და შესაძლებლობების განვითარებასა და გაძლიერებას საერთაშორისო და მთავრობათაშორის ღონისძიებებში, პროგრამებსა და კვლევისა და სისტემატური დაკვირვების ქსელებში მონაწილეობის მისაღებად;

(ე) საერთაშორისო დონეზე მონაწილეობა მიიღოს და სადაც საჭიროა ხელი შეუწყოს, განათლებისა და კადრების მომზადების პროგრამების განვითარებასა და განხორციელებას არსებული ორგანოების გამოყენებით, ეროვნული სიმძლავრეების, განსაკუთრებით პიროვნული და ორგანიზაციული სიმძლავრეების, ჩამოყალიბების განმტკიცების ჩათვლით და განვითარებადი ქვეყნებისათვის ამ სფეროში ექსპერტების მომზადებისათვის საჭირო პერსონალის გაცვლის ან თანამშრომლების მივლინების პროცესს; ამაღლოს ეროვნულ დონეზე საზოგადოების შეგნება და გაადვილოს კლიმატის ცვლილებაზე ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა საზოგადოებისათვის. ამ ღონისძიებების განხორციელებისათვის, შესაბამისი ორგანოების საშუალებით, უნდა განვითარებულ იქნეს ხელსაყრელი მოდალობები კონვენციის მე-6 მუხლის გათვალისწინებით;

(ვ) ჩართონ თავის ეროვნულ მოხსენებებში ინფორმაცია ამ მუხლის შესაბამისად და მხარეთა კონფერენციის სათანადო გადაწყვეტილებების თანახმად წამოწყებული პროგრამებისა და ღონისძიებების შესახებ; და

(ზ) ამ მუხლისა შესაბამისი ვალდებულებების შესრულებისას სრულად გაითვალისწინონ კონვენციის მე-4 მუხლის მე-8 პარაგრაფი.

მუხლი 11

მე-10 მუხლის შესრულებისას მხარეებმა მხედველობაში უნდა იქონიონ კონვენციის მე-4 მუხლის მე-4, მე-5, მე-7, მე-8 და მე-9 პარაგრაფების დებულებები.

კონვენციის მე-2 დამატებაში გაერთიანებულმა განვითარებული ქვეყნებისა და სხვა განვითარებულმა მხარეებმა კონვენციის მე-4 მუხლის 1-ლი პარაგრაფის შესრულების კონტექსტში, თანახმად კონვენციის მე-4 მუხლის მე-3 პარაგრაფის და მე-11 მუხლის დებულებებისა, ასევე იმ ორგანოების მეშვეობით, რომლებმაც ეკისრებათ კონვენციის ფინანსური საშუალებების მართვა, უნდა:

(ა) უზრუნველყონ განვითარებადი ქვეყნების მხარეების მიერ კონვენციის მე-4 მუხლის 1-ლი (ა) პარაგრაფით, რომელიც უკავშირდება მე-10 მუხლის (ა) ქვეპარაგრაფს, გათვალისწინებული ვალდებულებების წარმატებით შესრულებისათვის საჭირო შეთანხმებული სრული ღირებულებისათვის ახალი და დამატებითი ფინანსური რესურსები; და

(ბ) ასევე უზრუნველყონ ასეთი ფინანსური რესურსები, რომლებიც საჭიროა განვითარებადი ქვეყნების მხარეებისათვის მათ მიერ კონვენციის მე-4 მუხლის 1-ლი პარაგრაფის, რომელიც უკავშირდება მე-10 პარაგრაფს, და განვითარებადი ქვეყნის

მხარესა და კონვენციის მე-11 მუხლში ხსენებული საერთაშორისო ორგანოს ან ორგანოებს შორის ამ მუხლის თანახმად მიღწეული შეთანხმების შესაბამისი ვალდებულებების წარმატებული შესრულებისას შეთანხმებული სრული მხარდი ხარჯების დასაფარავად ტექნოლოგიების გადაცემისათვის აუცილებელის ჩათვლით.

ამ არსებული ვალდებულებების შესრულებისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს ფონდების მიმოქცევის ადეკვატურობა და პროგნოზირებადობა, ასევე განვითარებული ქვეყნების მხარეებს შორის სათანადო ზედნადები ხარჯების განაწილების მნიშვნელობა. სახელმძღვანელო მითითებები კონვენციის ფინანსური მექანიზმების განმკარგველი ორგანოს ან ორგანოებისათვის, მოცემული მხარეთა კონფერენციის შესაბამის გადაწყვეტილებებში, მათ შორის ისინიც, რომლებიც შეთანხმებული იქნა ამ ოქმის მიღებამდე, უნდა გამოყენებულ იქნეს აუცილებელი ცვლილებების შეტანისათვის ამ პარაგრაფის დებულებებში.

კონვენციის მე-2 დამატების მხარეებს, რომლებიც წარმოადგენენ განვითარებულ ქვეყნებს და სხვა განვითარებულ მხარეებს, ასევე შეუძლიათ უზრუნველყონ ფინანსური რესურსები, ხოლო განვითარებადი ქვეყნების მხარეებს მე-10 მუხლის შესრულებისათვის - ისარგებლონ ამ რესურსებით ორმხრივი, რეგიონული და მრავალმხრივი არსების გავლით.

მუხლი 12

ამგვარად განისაზღვრება სუფთა განვითარების მექანიზმი.

სუფთა განვითარების მექანიზმის მიზანი უნდა იყოს 1-ლ დამატებაში არგაერთიანებული მხარეების დახმარება მდგრადი განვითარებისა და კონვენციის საბოლოო მიზნების მიღწევაში; ასევე, მე-3 მუხლის შესაბამისად, 1-ლ დამატებაში გაერთიანებული მხარეების დახმარება გაწერილი ემისიის შეზღუდვისა და შემცირების ვალდებულებებთან თანხმობის მიღწევაში.

სუფთა განვითარების მექანიზმის თანახმად:

(ა) 1-ლ დამატებაში არგაერთიანებული მხარეები სარგებლობენ იმ მოგებით, რომელიც მიიღება ემისიის სერტიფიცირებული შემცირების მომტანი საპროექტო ღონისძიებებით; და

(ბ) 1-ლ დამატებაში გაერთიანებულ მხარეებს უფლება აქვთ გამოიყენონ ემისიის სერტიფიცირებული, ასეთი საპროექტო ღონისძიებებიდან წილად რეგული შემცირებები მათი ემისიის შეზღუდვისა და შემცირების მე-3 მუხლის შესაბამისი ვალდებულებების შესრულებისას, როგორც განსაზღვრულია მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, მიერ.

სუფთა განვითარების მექანიზმი უნდა ექვემდებარებოდეს მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, მითითებებსა და ხელმძღვანელობას და უნდა იყოს სუფთა განვითარების მექანიზმის აღმასრულებელი საბჭოს მმართველობაში.

ყოველი საპროექტო ღონისძიებიდან მიღებული ემისიის შემცირება უნდა სერტიფიცირებული იქნეს ოპერატიული ორგანოების მიერ, რომლებიც დაინიშნება მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, მიერ შემდგომ ბაზისზე:

(ა) ყოველი მონაწილე მხარის მიერ ნებაყოფლობითი მონაწილეობის დადასტურება;

(ბ) კლიმატის ცვლილებას შემცირებასთან დაკავშირებული რეალური, შეფასებადი და ხანგრძლივი შედეგები; და

(გ) შემცირებები ემისიებში, რომლებიც არიან დამატებითი სხვა შემცირებების მიმართ, რომელსაც ადგილი ექნებოდა პროექტის სერტიფიცირებული ღონისძიებების არგანხორციელებისას.

სუფთა განვითარების მექანიზმი, საჭიროების შემთხვევაში, უნდა იყოს დამხმარე პროექტის სერტიფიცირებული ღონისძიებების ფინანსირების ორგანიზებისათვის.

მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, თავის

პირველ სესიაზე უნდა განავითაროს პროექტის ღონისძიებათა ნათელი აღქმის უზრუნველყოფის, ეფექტურობისა და პასუხისმგებლობის პირობები და პროცედურები პროექტის ღონისძიებების დამოუკიდებელი შეფასებისა და პროექტების შესაბამისად განხორციელებულ მოქმედებათა შემოწმების გზით.

მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, უნდა უზრუნველყოს, რომ სერტიფიცირებული საპროექტო ღონისძიებებიდან მიღებული შემოსავლის ნაწილი გამოყენებულ იქნეს ადმინისტრაციული ხარჯების დასაფარავად და ასევე განვითარებადი ქვეყნების იმ მხარეების ადაპტაციასთან დაკავშირებული ხარჯების დაფარვის პროცესში დასახმარებლად, რომლებიც განსაკუთრებულად მტკივნეულად განიცდიან კლიმატის ცვლილების საზიანო ზემოქმედებებს.

სუფთა განვითარების მექანიზმში, მათ შორის ზემოთ მე-3 (ა) პარაგრაფში ხსენებულ ქმედებაში და ემისიის სერტიფიცირებული შემცირებებიდან მიღებული მონაპოვრების შექმნაში შეიძლება მონაწილეობა მიიღოს კერძო და/ან საზოგადო სექტორების სუბიექტებმა, და ეს მონაწილეობა უნდა ექვემდებარებოდეს სუფთა განვითარების აღმასრულებელი საბჭოს მიერ გაცემულ ნებისმიერ მითითებებს.

2000 წლიდან 1-ლი სავალდებულო პერიოდის დაწყებამდე მიღებული ემისიის სერტიფიცირებული შემცირებები შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს პირველ სავალდებულო პერიოდში ვალდებულებებთან შეთანხმების მიღწევაში.

მუხლი 13

მხარეთა კონფერენციამ - კონვენციის უმაღლესმა ორგანომ, უნდა იმოქმედოს როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომამ.

კონვენციის მხარეებს, რომლებიც არ არიან ამ ოქმის მხარეები, შეუძლიათ მონაწილეობა მიიღონ, როგორც დამკვირვებლებმა, მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, ნებისმიერი სესიის მუშაობაში. როცა მხარეთა კონფერენცია მოქმედებს, როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, გადაწყვეტილებები ამ ოქმთან მიმართებაში შეიძლება მიღებულ იქნეს მხოლოდ ამ ოქმის მხარეების მიერ.

როდესაც მხარეთა კონფერენცია მოქმედებს, როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, მხარეთა კონფერენციის ბიუროს ნებისმიერი წევრი, რომელიც წარმოადგენს კონვენციის მხარეს და არ არის ამ ოქმის მხარე, უნდა შეცვლილ იქნეს დამატებითი წევრით, რომელიც არჩეული იქნება ამ ოქმის მხარეთა შემადგენლობიდან და მათ მიერვე.

მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, უნდა რეგულარულად განიხილოს ამ ოქმის შესრულება და საკუთარი განაწესის ფარგლებში მიიღოს მისი ეფექტური განხორციელების ხელშეწყობისათვის აუცილებელი გადაწყვეტილებები. მან უნდა შეასრულოს ამ ოქმით მისთვის მინიჭებული ფუნქციები და უნდა:

(ა) შეაფასოს ამ ოქმის შესრულება მხარეების მიერ ამ ოქმის დებულებათა თანახმად მისთვის ხელმისაწვდომად შექმნილი ინფორმაციის ბაზისზე, ამ ოქმის აღსრულებისათვის შესაბამისი ღონისძიებების სრული ეფექტები, კერძოდ ეკოლოგიური, ეკონომიკური და სოციალური ეფექტები; ასევე შეაფასოს მათი ერთობლივი მოქმედება და კონვენციის მიზნის მიღწევის პროცესის განვითარების დონე;

(ბ) კონვენციის მიზნის, მისი განხორციელების პროცესში დაგროვილი გამოცდილების, მეცნიერული და ტექნიკური ცოდნის ევოლუციის ფონზე პერიოდულად მიმოიხილოს მხარეთა მიერ ამ ოქმით გათვალისწინებული ვალდებულებები კონვენციის მე-4 მუხლის მე-2 (დ) პარაგრაფისა და მე-7 მუხლის მე-2 პარაგრაფის შესაბამისად მოთხოვნილი ნებისმიერი მიმოხილვის სათანადო გათვალისწინებით; ამისათვის, განიხილოს და მიიღოს რეგულარული მოხსენებები ამ ოქმის შესრულების შესახებ;

(გ) უზრუნველყოს და გაამარტივოს მხარეების მიერ კლიმატის ცვლილებისა და მისი შედეგების პრობლემების გადაწყვეტისაკენ მიმართული ღონისძიებების შესახებ ინ-

ფორმაციის გაცვლის პროცედურა მხარეთა განსხვავებული შესაძლებლობების, პირობებისა და პასუხისმგებლობის, ასევე მათი ამ ოქმის შესაბამისი ვალდებულებების გათვალისწინებით;

(დ) ხელი შეუწყოს ორი, ან მეტი მხარის თხოვნით, კლიმატის ცვლილებისა და მისი შედეგების პრობლემების გადაწყვეტისაკენ მიმართული მათ მიერ გატარებული ღონისძიებების კოორდინირებას მხარეთა განსხვავებული შესაძლებლობების, პირობებისა და პასუხისმგებლობის, ასევე მათი ამ ოქმის შესაბამისი ვალდებულებების გათვალისწინებით;

(ე) წახალისოს და უხელმძღვანელოს კონვენციის მიზნისა და ამ ოქმის დებულებათა თანახმად, ასევე კონვენციის სათანადო გადაწყვეტილებების სრული გათვალისწინებით, ამ ოქმის ეფექტური შესრულებისათვის იმ სადარი მეთოდოლოგიების განვითარებისა და პერიოდული სრულყოფის პროცესს, რომელიც შეთანხმებული უნდა იქნეს მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, მიერ;

(ვ) შეიმუშავოს რეკომენდაციები ამ ოქმის შესრულებისათვის აუცილებელ ნებისმიერ საკითხზე;

(ზ) მიიღოს ზომები დამატებითი ფინანსური რესურსების მობილიზაციისათვის მე-11 მუხლის მე-2 პარაგრაფის თანახმად;

(თ) დააფუძნოს ისეთი დამხმარე ორგანოები, რომლებიც, სავარაუდოდ, აუცილებელი იქნება ამ ოქმის შესრულებისათვის;

(ი) მოიძიოს და გამოიყენოს, როცა საჭიროა, საერთაშორისო ორგანიზაციების და სამთავრობათაშორისი ან არასამთავრობო კომპეტენტური ორგანოების მომსახურება, თანამშრომლობა და მათ მიერ უზრუნველყოფილი ინფორმაცია; და

(კ) შეასრულოს ისეთი სხვა ფუნქციები, რომლებიც შესაძლოა საჭირო იქნეს ამ ოქმის შესრულებისათვის; ასევე განიხილოს ნებისმიერი ამოცანები, რომლებიც წარმოადგენს მხარეთა კონფერენციის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებათა შედეგებს.

მხარეთა კონვენციის პროცედურული წესები და კონვენციის შესაბამისად გამოყენებული ფინანსური პროცედურები უნდა გამოყენებული იქნეს აუცილებელი ცვლილებების ჩატარებისათვის ამ ოქმის თანახმად, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა განსხვავებული გადაწყვეტილება მიიღება მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, მიერ კონსენსუსის საფუძველზე.

მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, 1-ლი სესია უნდა მოწვეულ იქნეს სამდივნოს მიერ ერთობლივად მხარეთა კონფერენციის 1-ლ სესიასთან, რომელიც დაგეგმილია ამ ოქმის ძალაში შესვლის თარიღის შემდეგ. მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, შემდგომი რიგითი სესიები უნდა გაიმართოს ყოველ წელს და მხარეთა კონფერენციის რიგით სესიასთან ერთად, თუ მხარეთა კონფერენცია, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, სხვაგვარად არ გადაწყვეტს.

მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, რიგგარეშე სესია უნდა გაიმართოს ისეთ სხვა დროს, როგორც საჭიროდ ჩათვლის მხარეთა კონფერენცია, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, ან ნებისმიერი მხარის წერილობითი მოთხოვნის თანახმად იმ პირობით, რომ სამდივნოს მიერ მხარეთათვის ამის ცნობებიდან ექვს თვეში ამ მოთხოვნას მხარს დაუჭერს არანაკლებ მხარეთა მესამედისა.

გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია, მისი სპეციალიზებული სააგენტოები და ატომური ენერჯის საერთაშორისო სააგენტო, ისევე, როგორც ნებისმიერი მათი წევრი ქვეყანა ან კონვენციაში არგაერთიანებული მხარეების დამკვირვებლები, შეიძლება დაესწრონ მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, სესიას როგორც დამკვირვებლები. ნებისმიერი ორგანო ან სააგენტო, იქნება იგი ეროვნული თუ საერთაშორისო, სამთავრობო თუ არასამთავრობო, რომელიც კომპეტენტურია ამ ოქმის საკითხებში და რომელმაც აცნობა სამდივნოს მხარეთა კონფერენციაზე, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, დამკვირვებლის სტა-

ტუსით დასწრების სურვილის შესახებ, არ შეიძლება დაშვებულ იქნეს მხარეთა არანაკლებ მესამედი ნაწილის თანხმობის გარეშე. დამკვირვებელთა დაშვება და მონაწილეობა უნდა ექვემდებარებოდეს პროცედურის წესებს, როგორც განსაზღვრულია ზემოთ მე-5 პარაგრაფში.

მუხლი 14

სამდივნომ, დაარსებულმა კონვენციის მე-8 მუხლის შესაბამისად, უნდა იმოქმედოს როგორც ამ ოქმის სამდივნომ.

კონვენციის მე-8 მუხლის მე-2 პარაგრაფი სამდივნოს ფუნქციების შესახებ და კონვენციის მე-8 მუხლის მე-3 პარაგრაფი სამდივნოს ფუნქციონირებისათვის მიღებული ზომების თაობაზე უნდა გამოყენებულ იქნეს ამ ოქმისათვის აუცილებელი ცვლილებების ჩატარებისათვის. ამას გარდა, სამდივნომ უნდა განახორციელოს ამ ოქმით თანახმად დადგენილი ფუნქციებიც.

მუხლი 15

კონვენციის მე-9 და მე-10 მუხლების შესაბამისად დაარსებულმა სამეცნიერო-ტექნოლოგიური კონსულტაციის და განხორციელების დამხმარე ორგანოებმა უნდა შესაბამისად იმოქმედონ, როგორც ამ ოქმის სამეცნიერო-ტექნოლოგიური კონსულტაციის და განხორციელების დამხმარე ორგანოებმა. ამ ორი ორგანოს კონვენციის შესაბამისად ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული დებულებები უნდა გამოყენებულ იქნეს ამ ოქმისათვის აუცილებელი ცვლილებების ჩატარებისათვის. ამ ოქმის სამეცნიერო-ტექნოლოგიური კონსულტაციის და განხორციელების დამხმარე ორგანოების შეხვედრები უნდა გაიმართოს შესაბამისად კონვენციის სამეცნიერო-ტექნოლოგიური კონსულტაციის და განხორციელების დამხმარე ორგანოების შეხვედრებისა.

კონვენციის მხარეებს, რომლებიც არ წარმოადგენენ ამ ოქმის მხარეებს, შეუძლიათ მონაწილეობა მიიღონ დამხმარე ორგანოების ნებისმიერი სესიების მსვლელობებში დამკვირვებლის სტატუსით. როდესაც დამხმარე ორგანოები მოქმედებენ, როგორც ამ ოქმის დამხმარე ორგანოები, ამ ოქმის შესაბამისი გადაწყვეტილებები მიღებულ უნდა იქნეს მხოლოდ ამ ოქმის მხარეთა მიერ.

როცა კონვენციის მე-9 და მე-10 მუხლის შესაბამისად დაარსებული დამხმარე ორგანოები მუშაობენ ამ ოქმთან დაკავშირებულ საკითხებზე, ამ დამხმარე ორგანოების ნებისმიერი წევრი, რომელიც წარმოადგენს კონვენციაში, მაგრამ ამავე დროს არა ამ ოქმში გაერთიანებულ მხარეს, უნდა ჩანაცვლებულ იქნეს ამ ოქმის მხარეთა შორის არჩეული დამატებითი წევრით.

მუხლი 16

მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, უნდა იმდენად ოპერატიულად, რამდენადაც შესაძლებელია, განიხილოს ამ ოქმთან დაკავშირებული განცხადებები და შესაბამისად სახე უცვალოს კონვენციის მე-13 მუხლით განსაზღვრულ მრავალმხრივ კონსულტაციურ პროცესს, მხარეთა კონფერენციის მიერ მიღებული სათანადო გადაწყვეტილებების თვალსაზრისით. ნებისმიერმა მრავალმხრივმა კონსულტაციურმა პროცესმა, რომელიც შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს ამ ოქმის მიმართ, უნდა იმოქმედოს ყოველგვარი მიკერძოების გარეშე, მე-18 მუხლით დადგენილი პროცედურებისა და მექანიზმების თანახმად.

მუხლი 17

მხარეთა კონფერენციამ უნდა განსაზღვროს სათანადო პრინციპები, პირობები, წესები და სახელმძღვანელო პრიორიტეტები, კერძოდ ემისიებით ვაჭრობის შემოწმების, მოხსენებათა წარმოდგენისა და აღრიცხვის საკითხებისათვის. “ბ” დამატებაში გაერთიანებულ მხარეებს უფლება აქვთ მონაწილეობა მიიღონ ემისიებით ვაჭრობაში ამ ოქმის მე-3 მუხლის შესაბამისი ვალდებულებების შესრულების მიზნით. ნებისმიერი ასეთი ვაჭრობის პროცესი უნდა იყოს ამ მუხლით გათვალისწინებული გაწერილი ემისიის შეზღუდვისა და შემცირებისაკენ მიმართული შიდა ღონისძიებების დამატებითი ქმედება.

მუხლი 18

მხარეთა კონფერენციამ, მოქმედმა როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, თავის 1-ლ კონფერენციაზე უნდა დაამტკიცოს სათანადო და ეფექტური პროცედურები და მექანიზმები ამ ოქმის დებულებების დარღვევების განსაზღვრისა და აღრესაციისათვის, ამისათვის მოსალოდნელი შედეგების მაჩვენებელი სიის შემუშავების ჩათვლით და დარღვევის მიზეზის, ტიპის, ხარისხისა და სიხშირის გათვალისწინებით. ამ მუხლის ნებისმიერი პროცედურები და მექანიზმები, რომლებიც გამოიწვევენ აუცილებელი ხასიათის შედეგებს, მიღებულ უნდა იქნეს ამ ოქმში ცვლილებების შეტანის გზით.

მუხლი 19

კონვენციის მე-14 მუხლის დებულებები საკამათო საკითხების მოგვარების შესახებ უნდა გამოყენებულ იქნეს ამ ოქმისათვის აუცილებელი ცვლილებების ჩატარებისათვის.

მუხლი 20

ნებისმიერ მხარეს აქვს უფლება შეიტანოს წინადადება ამ ოქმში ცვლილებების შეტანის შესახებ.

ამ ოქმში შესატანი ცვლილებები მიღებულ უნდა იქნეს მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, რიგით სესიაზე. ამ ოქმისათვის ნებისმიერი შემოთავაზებული შესწორების ტექსტი უნდა ეცნობოს მხარეებს სამდივნოს მიერ არანაკლებ ექვსი თვით ადრე მის მისაღებად განსაზღვრულ სხდომამდე. სამდივნომ ასევე უნდა გააცნოს შემოთავაზებული ცვლილების ტექსტი კონვენციის მხარეებს და მის ხელმომწერებს და მოახსენოს მის შესახებ ნდობით აღჭურვილ პირს ინფორმაციისათვის.

მხარეები ყოველნაირად უნდა ეცადონ, რომ მიაღწიონ შეთანხმებას ამ ოქმისათვის ნებისმიერი შემოთავაზებული შესწორების შესახებ კონსენსუსის გზით. თუ კონსენსუსის მიღწევის ყველა საშუალება ამოიწურება, ხოლო შეთანხმება ვერ იქნება მიღწეული, შესწორება მიღებულ უნდა იქნეს სხდომაზე დამსწრე და ხმის უფლების მქონე მხარეთა სამი მეოთხედის ხმის უმრავლესობით, როგორც უკანასკნელი საშუალება. მიღებული შესწორება სამდივნოს მიერ უნდა შეტყობინებულ იქნეს ნდობით აღჭურვილი პირისათვისათვის, რომელიც მოახდენს მის ცირკულირებას ყველა მხარეს შორის მათ მიერ მიღების მიზნით.

რაც შეეხება შესწორების მიღების დოკუმენტებს, ისინი დეპონირებული უნდა იქნეს ნდობით აღჭურვილ პირთან შესანახად. ზემოაღნიშნული მე-3 პარაგრაფის თანახმად მიღებული შესწორება მისი მიმღები მხარეებისათვის ძალაში უნდა შევიდეს ნდობით აღჭურვილი პირის მიერ ამ ოქმის მხარეთა არანაკლებ სამი მეოთხედისაგან მიღების დოკუმენტების მიღების თარიღიდან 90-ე დღეს.

ყველა სხვა მხარისათვის შესწორება ძალაში უნდა შევიდეს მის მიერ ნდობით აღჭურვილ პირისათვის მხარის მიერ ხსენებული შესწორების მიღების დოკუმენტების დეპონირების თარიღიდან 90-ე დღეს.

მუხლი 21

ამ ოქმის დამატება უნდა შეადგენდეს მის განუყრელ ნაწილს და ყოველგვარი მინიშნება ამ ოქმზე იმავდროულად წარმოადგენს მინიშნებას მის ნებისმიერ დამატებაზე, გარდა წინასწარ განსაზღვრული განსხვავებული შემთხვევისა. ამ ოქმის ძალაში შესვლის შემდეგ მიღებული ნებისმიერი დამატებები შეზღუდული უნდა იქნეს სიების, ფორმების ან სხვა აღწერილობითი სახის მასალების საშუალებით, რომლებთაც ექნებათ სამეცნიერო, ტექნიკური, პროცედურული ან ადმინისტრაციული ხასიათი.

ნებისმიერ მხარეს უფლება აქვს შეიტანოს წინადადებები ამ ოქმის დამატებების შესახებ და უფლება აქვს შეიტანოს წინადადებები ამ პროკოლის დამატებებში ცვლილებების შეტანის საკითხზე.

ამ ოქმის დამატებები და მათი შესწორებები მიღებულ უნდა იქნეს მხარეთა კონფერენციის, მოქმედი როგორც ამ ოქმის მხარეთა სხდომა, რიგით სესიაზე. შემოთავაზებული დამატების ან დამატების შესწორების ტექსტი უნდა ეცნობოს მხარეებს სამდივნოს მიერ არანაკლებ ექვსი თვით ადრე იმ სხდომამდე, რომელზეც გათვალისწინებულია მისი მიღება. სამდივნომ ასევე უნდა გააცნოს შემოთავაზებული დამატების ან დამატების შესწორების ტექსტი კონფერენციის მხარეებს და მის ხელმომწერებს, აგრეთვე ნდობით აღჭურვილ პირს ცნობისათვის.

მხარეები ყოველნაირად უნდა შეეცადონ, რომ მიაღწიონ შეთანხმებას ნებისმიერ დამატებაზე ან მასში ცვლილების შეტანის საკითხზე კონსენსუსის გზით. თუ კონსენსუსის მიღწევისაკენ მიმართული ყველა ღონისძიება ამოწურულია, ხოლო შეთანხმება ვერ იქნა მიღწეული, დამატება ან მასში ცვლილება უნდა მიღებულ იქნეს სხდომაზე დამსწრე და ხმის უფლების მქონე მხარეების სამი მეოთხედის უმრავლესობით, როგორც უკანასკნელი საშუალება. მიღებული დამატება ან მასში ცვლილება სამდივნოს მიერ უნდა ეცნობოს ნდობით აღჭურვილ პირს, რომელმაც უნდა მოახდინოს მისი ცირკულირება ყველა მხარეებს შორის მათ მიერ მიღებისათვის.

“ა” და “ბ” დამატებებისაგან განსხვავებული დამატება, რომელიც მიღებული ან შესწორებული იქნა ზემოაღნიშნული მე-3 და მე-4 პარაგრაფების თანახმად, ამ ოქმის ყველა მხარეთათვის ძალაში უნდა შევიდეს ნდობით აღჭურვილი პირის მიერ ასეთ მხარეთათვის დამატების ან მასში ცვლილების მიღების ცნობებიდან ექვსი თვის შემდეგ, გარდა იმ მხარეებისა, რომლებმაც ამ პერიოდში წერილობით აცნობეს ნდობით აღჭურვილ პირს დამატების ან მასში ცვლილების არ-მიღების შესახებ. იმ მხარეებისათვის, რომლებმაც გააუქმეს მათ მიერ არ-მიღების ცნობა, დამატება ან მასში ცვლილება ძალაში უნდა შევიდეს 90-ე დღეს ნდობით აღჭურვილი პირის მიერ მათგან ასეთი შეტყობინების მიღების თარიღიდან.

თუ დამატება ან მასში ცვლილება ითვალისწინებს ცვლილების შეტანას ამ ოქმში, ასეთი დამატება ან მასში ცვლილება არ უნდა შევიდეს ძალაში მანამ, სანამ ძალაში არ შევა ცვლილება ამ ოქმში.

ცვლილებები ამ ოქმის “ა” და “ბ” დამატებებისათვის უნდა მიღებულ იქნეს და ძალაში შევიდეს მე-20 მუხლში აღნიშნული პროცედურის თანახმად, იმ პირობით, რომ ნებისმიერი ცვლილებები “ბ” დამატებისათვის მიღებული იქნება მხოლოდ დაინტერესებული მხარის წერილობითი თანხმობით.

მუხლი 22

ყოველ მხარეს უნდა ჰქონდეს მხოლოდ ერთი ხმის უფლება, გარდა ქვემოთ, მე-2 პარაგრაფში გათვალისწინებული პირობისა.

ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონულმა ორგანიზაციებმა, საკუთარი კომპეტენციის ფარგლებში, უნდა გამოიყენონ თავისი ხმის უფლება იმ რაოდენობით, რამდენი ქვეყანაც არის მისი წევრი და რომლებიც არიან ამ ოქმის მხარეები. ასეთმა ორგანიზაციამ არ უნდა გამოიყენოს ხმის უფლება, თუ მისი რომელიმე წევრი ქვეყანა იყენებს თავის ხმის უფლებას და პირიქით.

მუხლი 23

ამ ოქმის ნდობით აღჭურვილი პირი უნდა იყოს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი.

მუხლი 24

ეს ოქმი უნდა იყოს ღია ხელმოწერისათვის და ექვემდებარებოდეს რატიფიცირებას, მოწონებასა და დამტკიცებას იმ ქვეყნების და ეკონომიკური ინტეგრირების რეგიონული ორგანიზაციების მიერ, რომლებიც წარმოადგენენ კონვენციის მხარეებს. ის უნდა ღია იყოს ხელმოწერისათვის გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის შტაბბინაში ქ. ნიუ-იორკში 1998 წლის 16 მარტიდან 1999 წლის 15 მარტამდე. ეს პტროტოკოლი უნდა გაიხსნას მისი ხელმომწერებისათვის დახურვის მეორე დღიდან. რატიფიცირების, მოწონების, დამტკიცებისა ან მიღების დოკუმენტები უნდა იყოს დეპონირებული ნდობით აღჭურვილ პირთან შესანახად.

ეკონომიკური ინტეგრირების ნებისმიერი რეგიონული ორგანიზაცია, რომელიც ხდება ამ ოქმის მხარე და ამასთან მისი არც-ერთი წევრი ქვეყანა არ არის ამ ოქმის მხარე, შეზღუდული უნდა იქნეს ამ ოქმის შესაბამისი ყველა მოვალეობით. ისეთ შემთხვევაში, როცა ასეთი ორგანიზაციების ერთი ან მეტი წევრი ქვეყანა არის ამ ოქმის მხარე, ორგანიზაციამ და მისმა წევრმა ქვეყნებმა უნდა მიიღონ გადაწყვეტილება მათი მომავალი პასუხისმგებლობის შესახებ ამ ოქმის შესაბამისი მოვალეობების შესრულებაზე. ასეთ შემთხვევებში ორგანიზაციებს და მის წევრ ქვეყნებს არა აქვთ უფლება ერთდროულად ისარგებლონ ამ ოქმით მინიჭებული უფლებებით.

ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონულმა ორგანიზაციებმა უნდა მოახდინონ მათი კომპეტენციის ფარგლების დეკლარირება ამ ოქმით მართულ საკითხებთან მიმართებაში მათ მიერ რატიფიცირების, მოწონების, დამტკიცებისა ან მიღების დოკუმენტებში. ამ ორგანიზაციებმა ასევე უნდა აცნობონ ნდობით აღჭურვილ პირს მათ კომპეტენციაში მნიშვნელოვანი ცვლილების შესახებ, ნდობით აღჭურვილმა პირმა კი, თავის მხრივ, ამის შესახებ უნდა აცნობოს მხარეებს.

მუხლი 25

ეს ოქმი ძალაში უნდა შევიდეს 90-ე დღეს მას მერე, რაც კონვენციის არანაკლებ 55 მხარეს, 1-ლ დამატებაში გაერთიანებული იმ მხარეების ჩათვლით, რომლებიც ჯამში ითვლიან 1-ლ დამატებაში გაერთიანებული მხარეების ნახშირბადის დიოქსიდის საერთო ემისიების არანაკლებ 55%-ს 1990 წლის დონიდან, დეპონირებული ექნებათ შესანახად მათ მიერ რატიფიცირების, მოწონების, დამტკიცებისა ან მიღების დოკუმენტები.

ამ მუხლის მიზნებისათვის “1-ლ დამატებაში გაერთიანებული მხარეების ნახშირბადის დიოქსიდის ემისიები 1990 წლისათვის” ითვალისწინებს ოდენობებს 1-ლ

დამატებაში გაერთიანებული მხარეების მიერ ამ ოქმის მიღების თარიღისათვის, ან მანამდე - კონვენციის მე-12 მუხლის თანახმად მოწოდებულ პირველ ეროვნულ მოხსენებებში გამოცხადებულ რაოდენობებს.

ნებისმიერი ქვეყნისათვის ან ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონული ორგანიზაციისათვის, რომელიც ახდენს ამ ოქმის რატიფიცირებას, მოწონებას ან დამტკიცებას, ან ასევე უერთდება მას, ეს ოქმი ძალაში შედის ზემოთ 1-ლ პარაგრაფში გადმოცემული ძალაში შესვლის პირობების შესრულების შემდეგ, მათ მიერ რატიფიცირების, მოწონების, დამტკიცების ან მიღების დოკუმენტების შესანახად დეკლარაციებიდან 90-ე დღეს.

ეკონომიკური ინტეგრაციის რეგიონული ორგანიზაციის მიერ ამ მუხლის შესაბამისად შესანახად დეკლარებული დოკუმენტები არ უნდა ჩაითვალოს როგორც დამატებითი მისი წევრი ქვეყნების მიერ დეკლარებული დოკუმენტებისათვის.

მუხლი 26

ამ ოქმისათვის დაუშვებელია რაიმე შენიშვნების (წინაპირობების) გაკეთება.

მუხლი 27

მხარისათვის ამ ოქმის ძალაში შესვლიდან სამი წლის ვადის გასვლის შემდგომ ნებისმიერ დროს ამ მხარეს უფლება აქვს გააუქმოს ოქმში მისი წევრობა ნდობით აღჭურვილი პირისათვის ამის შესახებ წერილობითი შეტყობინების გზით.

ნებისმიერმა ასეთმა გაუქმებამ უნდა იმოქმედოს ნდობით აღჭურვილი პირის მიერ შეტყობინების მიღების თარიღიდან ერთი წლის შემდეგ, ან მოგვიანებით, ისეთი თარიღიდან, რომელიც განსაზღვრული იქნება გაუქმების უწყებაში.

ნებისმიერი მხარე, რომელიც აუქმებს თავის წევრობას კონვენციაში, განხილული უნდა იქნეს, როგორც ასევე ამ ოქმის წევრობის გამაუქმებელიც.

მუხლი 28

ამ ოქმის დედანი, რომლის არაბული, ჩინური, ფრანგული, ინგლისური, რუსული და ესპანური ტექსტები თანაბრად აუთენტიურია, უნდა დეკლარებული იქნეს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურ მდივანთან შესანახად.

შექმნილია ქალაქ კიტოში 1997 წლის 11 დეკემბერს.

ამის დასტურად ხელმოწერილია ამისათვის შესაბამისი უფლებამოსილების ხელმოწერითა მიერ.

“ს” ღამათება

სათბურის გაზები

ნახშირბადის დიოქსიდი (CO₂)
მეთანი (CH₄)
აზოტოვანი ოქსიდები (N₂O)
ჰიდროფტორფლორიდები (HFCs)
პერფლორონახშირბადები (PFCs)
გოგირდის ჰექსაფლორიდები (SF₆)

წყაროების სექტორები/კატეგორიები

ენერგეტიკა

საწვავის წვა

ენერგეტიკული ინდუსტრია
გადამამუშავებელი ინდუსტრია და მშენებლობა
ტრანსპორტი
სხვა სექტორები
სხვა

გაჟონვები საწვავის მოპოვებისა და ტრანსპორტირებისას
მყარი საწვავი
ნათობი და ბუნებრივი გაზი
სხვა

საწარმოო პროცესები

სამთო-მოპოვებითი წარმოების პროდუქცია
ქიმიური ინდუსტრია
მეტალურგია
სხვა წარმოება
ჰალოგენირებულ ნახშირბადთა ნაერთებისა და გოგირდის ჰექსაფლორიდების წარმოება
ჰალოგენირებულ ნახშირბადთა ნაერთებისა და გოგირდის ჰექსაფლორიდების მოხმარება

გამხსნელებისა და სხვა პროდუქტების გამოყენება

სოფლის მეურნეობა

ინტენსივალური ფერმენტაცია
ნაკელის დაგროვება, შენახვა და გამოყენება
ბრინჯის კულტივაცია
სასოფლო-სამეურნეო ნიადაგები
სავანების დაგეგმილი წვა
სასოფლო-სამეურნეო ნარჩენების საველე წვა
სხვა

ნარჩენები

მყარი ნარჩენების გამოღვევა გრუნტიდან
ჩამონადენი წყლების გადამამუშავება
ნარჩენების წვა
სხვა

“ბ” ღაგატიგა

მხარეთა გაწერილი ემისიის შეზღუდვის ან შემცირების ვალდებულება (საბაზისო წლის ან პერიოდის პროცენტი)

ავსტრალია	108	ლუქსემბურგი	92
ავსტრია	92	მონაკო	92
აშშ	93	ნიდერლანდები	92
ახალი ზელანდია	100	ნორვეგია	101
ბელგია	92	პოლონეთი*	94
ბულგარეთი*	92	პორტუგალია	92
გერმანია	92	რუმინეთი*	92
დანია	92	რუსეთის ფედერაცია*	100
დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდ. ირლანდიის გაერთიანებული სამეფო	92	საბერძნეთი	92
ევროკავშირი	92	საფრანგეთი	92
ესპანეთი	92	სლოვაკეთი*	92
ესტონეთი*	92	სლოვენია*	92
იაპონია	94	უკრაინა*	100
ირლანდია	92	უნგრეთი*	94
ისლანდია	110	ფინეთი	92
იტალია	92	შვედეთი	92
კანადა	94	შვეიცარია	92
ლატვია*	92	ჩეხეთის რესპუბლიკა*	92
ლიტვა*	92	ხორვატია*	95
ლიხტენშტეინი	92		

* ქვეყნები, რომლებიც განიცდიან საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის პროცესს.